

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาหลักสูตรด้านอาชีพที่เปิดสอนโดยวิทยาลัยชุมชนที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร (2) เพื่อวิเคราะห์บทบาทของวิทยาลัยชุมชนในการสร้างเครือข่ายด้านอาชีพในชุมชน (3) เพื่อศึกษารูปแบบการแสวงหาคำปรึกษาแนะนำด้านอาชีพและการสร้างเครือข่ายด้านอาชีพจากวิทยาลัยชุมชน และ (4) เพื่อวิเคราะห์ระดับความเป็นพันธมิตรระหว่างชุมชนกับวิทยาลัยชุมชน

ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหาร อาจารย์ ผู้นำชุมชน ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 4 แห่งดังนี้ (1) วิทยาลัยชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์ (2) วิทยาลัยชุมชนจังหวัดมุกดาหาร (3) วิทยาลัยชุมชนจังหวัดหนองบัวลำภู และ (4) วิทยาลัยชุมชนจังหวัดยโสธร

ผู้วิจัยดำเนินการสำรวจพื้นที่ที่ศึกษาทั้ง 4 แห่งเพื่อสังเกตสภาพลักษณะความเป็นจริง และสัมภาษณ์ (1) ด้านการจัดทำหลักสูตร (2) ด้านการบริหารหลักสูตร (3) ด้านประเมินผลหลักสูตร (4) ด้านบทบาทในการสร้างอาชีพในชุมชน และ (5) ด้านอื่น ๆ โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด บุคคลที่สัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือผู้แทนของวิทยาลัยชุมชน 4 ท่าน หัวหน้างานหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นจำนวน 8 ท่าน อาจารย์หรือวิทยากรที่ทำหน้าที่อบรมหลักสูตรระยะสั้นจำนวน 20 ท่าน และผู้นำชุมชนหรือผู้แทนชุมชนจำนวน 20 ท่าน รวมทั้งสิ้น 52 ท่าน งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพวิเคราะห์ผลจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัยชุมชนแต่ละแห่งเปิดสอนหลักสูตรอบรมด้านวิชาชีพระยะสั้น จำนวน 20-40 หลักสูตร ในปี พ.ศ. 2552 การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่

เน้นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนเป็นสำคัญ วิทยาลัยชุมชนส่งเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมเยียนชาวบ้าน และผู้นำในชุมชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่เหล่านี้จะสำรวจข้อมูลสภาพความเป็นอยู่ อาชีพ และความต้องการของชาวบ้าน เพื่อนำมากำหนดหลักสูตรที่จะเปิดสอน หลักสูตรระยะสั้นส่วนใหญ่กำหนดให้จบภายในสามเดือน ส่วนใหญ่แล้วจะใช้เวลาหลักสูตรประมาณ 30-60 ชั่วโมง

วิทยาลัยชุมชนทำหน้าที่เสมือนศูนย์กลางประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ในด้านการสร้างและสนับสนุนเครือข่ายทางด้านอาชีพนั้นวิทยาลัยชุมชนมีหน้าที่เป็นฝ่ายวิชาการในการจัดหาความรู้ที่ชุมชนต้องการจากแหล่งต่าง ๆ นำมาเรียบเรียง เพื่อถ่ายทอดเป็นหลักสูตร

ชุมชนมีความเห็นว่า วิทยาลัยชุมชนทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่เลี้ยงในการสร้างขยายและเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ส่งเสริมให้ชุมชนเป็นผู้นำร่วมดำเนินการ มีการเชื่อมโยงกับพันธมิตรกับธุรกิจเอกชน องค์กรของรัฐ และองค์กรเอกชนอย่างต่อเนื่อง

วิทยาลัยชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น เน้นหน่วยการจัดการศึกษาในชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัดที่ขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษา โดยให้ผู้นำในท้องถิ่นในพื้นที่ในหน่วยจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ ให้เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในรูปแบบเครือข่ายระหว่างวิทยาลัยชุมชน กับองค์กรต่าง ๆ ไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน อีกทั้งมีการกำหนดกรอบความร่วมมือ รวมถึงระดับความสัมพันธ์หลากหลายที่ชุมชนหรือประชาชนในพื้นที่ต้องการ

This research project aims (1) to investigate vocational courses offered by community colleges that the communities were involved in designing curricula (2) to analyze the role of community colleges in creating vocational network in communities (3) to explore the vocational and network assistance needed by communities (4) to examine the degree of alliance between community colleges and communities.

Population in this project was directors, instructors and community leaders or their representatives in 4 community colleges located in northeastern region namely (1) Burirum Community College (2) Mukdahan Community College (3) Nongbualumphu Community College and (4) Yasothon Community College.

The researcher surveyed all of the 4 locations to observe general conditions and perform in-depth interviews regarding to (1) curriculum design (2) curriculum administration (3) curriculum evaluation (4) roles in creating vocations for communities (5) other issues. Open-ended interview protocol was used. Informants included 4 directors, 8 chairpersons of short vocational

courses, 20 instructors of these courses and 20 community leaders/members or their representatives. Altogether 52 informants were interviewed. This research project is a qualitative research. Results were interpreted based on interviewed data and relevant document.

The results revealed that each community college offered 20-40 short vocational courses in 2009. Most courses were offered in response to the needs of learners and communities. The colleges' representatives made frequent visit to members and leaders in communities regularly to survey data regarding the condition of life and community's needs in order to draft curricula. Most short courses are designed to finish within 3 months, most ranges from 30 to 60 hours.

Community colleges acted as the center to link communities and other organizations, both public and private, in the area. Regarding the creation and support of vocational network, community colleges act as an academic center that seeks knowledge needed by communities from various sources and organized them into formal curricula.

Communities perceived that community colleges acted as mentors in creating, expanding and joining networks. They reported that community colleges continuously motivate locals act as leaders to create alliance and network with local businesses, private and public sectors.

Community colleges in the northeastern region emphasize the establishment of education service centers in communities and provinces that lack education institutions. Community leaders around the education service centers were involved in designing short vocational courses hence create close cooperation in the form of network between community colleges and other organizations towards the same direction and goal. Furthermore, community colleges established frameworks for cooperation and various levels of relationship in accordance to the needs of communities.